

BESZÁMOLÓ A RÉGI KÖNYVES KÖZÖS KATALÓGUSOK ÜGYÉRŐL

Az Akadémiai Könyvtárban 2018. december 11-én egyeztetés zajlott a magyarországi CERL-ügyekben érintettek között. Jelen voltak a Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKD Ny), a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) képviselői, a Monguz Kft. ügyvezető igazgatója, valamint az EKE részéről Ásványi Ilona és Oláh Róbert. A találkozó célja az volt, hogy összehangolják a CERL (Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma) és az MKD Ny működését, amely a hatályos jogszabályok szerint az országos régi könyves nyilvántartást kezeli.

A jelenlévők megállapodtak abban, hogy a leghatékonyabb megoldás az lenne, ha az önkéntes alapon működő MOKKA-R (a MOKKA régi könyves tagozata) és a kötelező adatszolgáltatásra épülő MKD Ny adatbázisa összevonva, egyben kerülne át a CERL régi könyves adatbázisába (HPB – Heritage of the Printed Book).¹ Ennek az a feltétele, hogy a számos EKE tagintézményi rekordot őrző, ám online jelenleg nem elérhető MOKKA-R adatbázis újra fogadni tudja a feltöltéseket. Az újraaktiválással a felek nem

várják meg az Országos Közös Platform (OKP) működésbe lépését, hanem rövid időn belül újra működőképes állapotba hozzák azt. Határidőként a magyarországi virtuális CERL-iroda elindítását és az azzal egybekötött 2019. májusi nemzetközi konferenciát jelölték meg.

Az eddig Bodza-rendszerben működő MOKKA-R állományának áttöltése Qulto-rendszerbe történne, amelyre árajánlatot ad a Monguz Kft. A százezres nagyságrendű rekordáttöltés és az üzemeltetés költségeit az MTA könyvtára és a MOKKA Egyesület finanszírozná. Amint az OKP stabilan működik, a teljes adatbázis anyaga átkerül majd oda és annak keretében üzemel tovább.

* * *

Ugyanazon a napon az Országos Széchényi Könyvtárba összehívott MOKKA-közgyűlésen megtudtuk, hogy az OKP közbeszerzését (a többszöri egyeztetés ellenére) végül mégsem támogatta az illetékes államtitkárság. Ezért új közbeszerzés kiírására van szükség, amelynek lefolytatását követően a rendszer legkorábban 2020. december 31-én indulhat el. Délután zajlott egy ötoldalú megállapodás előkészítése a feladatokhoz kapcsolódó finanszírozásról is.

¹<https://www.cerl.org/resources/hpb/main>

Farkas Gábor Farkas beszámolót tartott az MKDNY-be történő kötelező adatszolgáltatás eredményeiről. Elmondta, hogy bár az előzetes felmérések szerint 262 magyarországi intézményben őriznek muzeális régi nyomtatványt (a becslések szerint kb. egymillió tételt), a megadott határidőig az intézmények alig fele küldte vissza a Széchényi Könyvtárból érkező kérdőívet. Különösen az egyházi gyűjtemények és a felsőoktatási könyvtárak maradtak adósak a válasszal. Ezúton is szeretnénk kérni az EKE tagkönyvtárak képviselőit, hogy tegyenek eleget a jogszabály által előírt kötelezettségüknek. Az adatszolgáltatásnak fontos szerepe lehet az állami döntéshozókkal folytatott tárgyalásokban, a teljes MKDNY állomány ismeretében lehet majd „alkudozni” (lásd korábban Ásványi Ilona beszámolóját az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályán folyó munkáról).

Farkas Gábor Farkas elmondta, hogy a régi reflexek is működhetnek még: 1989 előtt az egyházi könyvtárakban rejtgetett régi könyves és kéziratos anyagot központi nyilvántartás hiányá-

ban a közigazgatási szervek nem tudták adminisztratív úton elvenni, kisajátítani. Ettől ma már nem kell tartani: a felmérés célja a nyomtatott nemzeti örökség számbavétele és megőrzése, egyben a kutathatóság megteremtése. Az sem

lehet akadály, ha nincsenek száz százalékgig pontos adatok egy-egy állományrész méretéről (egyházi könyvtárakban ritkán vannak), utólag ezt is lehet majd korrigálni.

Az MKDNY még messze nem működőképes. Alapvető kérdés, hogy hogyan történik majd az esetleges állományi feltárás központi szervezésével, szakemberek kiteleplésével.

Ezzel azok az egyházi gyűjtemények járnának majd jól első sorban, akik önerőből nem tudják megoldani a régi könyves

állomány feldolgozását és kutathatóvá tételét. Kérdés, hogy miből fogják finanszírozni az MKDNY munkálatait. A Monguz Kft.

rövidtávon biztosítja az adatbázis elérhetőségét, a végleges megoldás ezúttal is az OKP lehet.

dr. Oláh Róbert

*Tiszántúli Református Egyházkerület
Nagykönyvtára*

Hapák József fotója

ÚJDONSÁG

Jillyné Mássik Mária et al. (szerk.)

„Nem maradok el Tőled, sem el nem hagyalak Téged.” : köszöntő kötet Herzog Csaba tiszteletére

Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest, 2018.

Görföls Tibor

A kritika hangja és a valóság szeretete : a kereszténység korunk európai kultúrájában

Gondolat Kiadó, Budapest, 2018.

BESZÁMOLÓ AZ IKSZ KÖZGYŰLÉSRŐL

Avétlen úgy hozta, hogy az IKSZ 2018. december 12-i közgyűlése előtt egy nappal részt vettem az MKE tanácsülésén is, ahol hasonló téma volt napirenden. Így a két eseményen hallottakat egymást megerősítve és kiegészítve adom közre.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség közgyűlése a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár elegáns környezetében zajlott. A Tózsér Istvánné alelnök és dr. Fülöp Péter, az EMMI kultúráért felelős államtitkárnak köszöntője után nagy várakozás előzte meg az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztály működéséről és jövőbeli terveiről tartott előadást, melyet a 2018 nyarán újjáalakult főosztály vezetője, Sörény Edina tartott. Röviden bemutatta munkatársait: akik Rostás Norbert¹, Szalóki Gabriella és dr. Kenyéri Katalin. Jelezte azt is, hogy dr. Kenyéri Katalin rövidesen nyugállományba készül. Egyöntetű véleményt fogalmazott meg, mely szerint nem lesz könnyű méltó utódot találni helyére.

Az új főosztály legfőbb célkitűzése, hogy szolgáltató főosztály legyen, ami azt jelenti, hogy kéri az együtt gondolkodást a szakma szereplőivel, azaz építő jellegű javaslatokat, pozitív és negatív jelzéseket egyaránt, mert így tudják csak igazán képviselni a könyvtárosok érdekeit, így lehet csak kiküszöbölni a problémákat. Terveiket az alábbiak szerint lehet összegezni: Dolgoznak a könyvtári stratégián (2018-2022), amelynek hiányát érzi a szakma. Ez érdekesen formálódik, hiszen ágazati stratégiáról lesz szó, aminek a könyvtári stratégia egy részét fogja alkotni. Az eredetileg könyvtári stratégiának elképzelt dokumentum az új minisztériumi koncepció alapján lesz majd összegyűjteményi. Talán a könyvtári terület stratégiaalkotási tapasztalatának köszönhető, hogy szakterületünk középtávú elképzeléseinek megfogalmazása van a legjobb készültségi állapotban. Nem elhanyagolható

¹ 2019. március 14-én érkezett tájékoztatás szerint Rostás Norbert munkája az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályán 2019 áprilisától megszűnik.

szempont az sem, hogy léteznek olyan rész-stratégiák, pl. digitalizálási, egyetemi könyvtári stb., melyek szorosan kapcsolódnak a könyvtári tervekhez.

Külön szó esett az összegyűjteményi digitalizálási stratégia kidolgozásáról, amely folyamatban van. 2019. februárra készül el egy „Fehér könyv” a módszertanról, amelyet mintegy szabványként fogadhatunk majd el. Ehhez kapcsolódik a Nemzeti Adattár Projekt, melyen minden közgyűjteményi tartalom elérhető és közös keresőfelületen lesz kereshető.

A minisztérium akcióterveket készít a nagy országos rendszerek működéséhez, pl. MOKKA- ODR. Az ODR plusz forrásokat is kap a működéshez. Folyamatosan zajlanak az olyan nagyberuházások, mint az OSZK integrált rendszerének cseréje, és összekapcsolása egyéb országos rendszerekkel.

Továbbá végzi a főosztály a jogszabályok felülvizsgálatát, a közelmúlt vagy jövő megváltozó rendeletei között az alábbiakat említett a főosztályvezető:

- a kötelezpéldány rendelet (e-kötelezpéldányok fogadása, archiválása OSZK feladat);
- a 3/1975 PM-KM. rendelet helyett új rendelet készül, mely már igencsak aktuális lenne;
- szó esett az e-dokumentumokra vonatkozó azon szabályozásról is, mely szerint 2019-től ingyenes lesz az e-dokumentumok kölcsönzése, erről miniszteri rendelet szól majd.

Intenzíven foglalkoznak a webarchiválás kérdésével is. 2019 közepétől, 2020-tól élesben szeretnék működtetni a rendszert. Nem csak gyűjteni, őrizni akarják, hanem használhatóvá tenni, a szerzői jogszabályok szerint.

Megalakult a minisztériumi főosztály munkáját segítő könyvtári szakértői bizottság, melynek egyik tagja az EKE elnöke, Ásványi Ilona is. A szakértői bizottságon belül feladatorientált munkacsoportok jöttek létre (stratégiai, ODR, minőségügyi stb.) az egyes részfeladatok kimunkálására.

Elkezdődött az előtervezés a 2019-21-es uniós pályázatokhoz. Továbbra sem számíthatunk kimondott könyvtári kiírásokra. Meg kell azonban találni a nem könyvtári pályázatokban is azokat a pontokat, ahova beférközhetnek elképzeléseikkel a könyvtárak is: pl. települések vidékfejlesztéséhez, nagyobb helyeken a „Modern városok” programba.

Amellett, hogy hangsúlyosabb nemzetközi kapcsolatokat szeretnének a jövőben, fejleszteni akarják az Országos Idegennyelvű Könyvtárral a nemzetiségi könyvtári ellátást, mert bár a rendszer jól működik, de 20 éve változatlan formában.

Szó esett könyvtári statisztikai kérdésekről is. A statisztika fontosságát kiemelve elhangzott, hogy rendkívül pozitív volt a főosztály számára, hogy a városi könyvtárak is küldtek adatokat. Sok mindent megtudtak a működésükről, információkat kaptak arról, hogy a jövőben hol kell beavatkozni. Főosztályvezető asszony kijelentette, hogy jól működik a kistépülési ellátás, melyben 2666 település vesz részt. Ez magyar unikum! Most fogják összegezni az 5 éves működés tapasztalatait. A megállapításokról minden bizonnyal sokat hallunk majd a jövőben. Elhangzott az is, hogy 2019-től ismét elindulnak a szakfelügyeleti vizsgálatok.

Szó esett a könyvtárosok bér- és előmeneteli rendszeréről is. Sok pozitívat nem hallottunk, inkább az általunk is ismert megállapításokat; vagyis hogy a bértábla összezsúszott és tragikus mértékben fogy a szakmai utánpótlás. Különösen problémás a könyvtári informatikus hiány, mert a könyvtárak nem tudják megfizetni a jó szakembert. Elkészítettek egy javaslatot a pénzügyminiszternek, melyben vázolják a kritikus helyzetet és hangsúlyozzák a bérrendezés szükségességét. Ez a feltétele a pályán tartáshoz, a jó munkaerők megtartásához, a szakma minőségéhez és fennmaradásához. Az életpálya kérdése egyelőre lekerült a napirendről.

A továbbképzések megújítását is stratégiai kérdésként kezeli a minisztérium. Ebben a témában különösen számítanak a kollégák ajánlásaira

és kérik, javasoljanak új továbbképzési irányokat. Emellett figyelembe akarják venni a nemzetközileg jelentkező trendeket, hiszen a könyvtári szolgáltatás rendszere jelentős átalakuláson megy át.

A humánerőforrás-helyzetre vonatkozó fontos megállapítás volt a következő: „A könyvtárban könyvtáros dolgozzon!” vagyis ne közmunkás, pályaelhagyó. A könyvtáros a képzése során a szakmai ismereteken túl magáévá teszi a szolgáltató szemléletet is, ami egy kívülről kényszerpályára került könyvtári munkatársról nem jelenthető ki.

Sörény Edina előadását követően Ramháb Mária szólt. Üdvözölte a főosztály létrehozását. Jelezte egyben, hogy ez az összevont főosztály kompromisszum ugyan, de mindenképpen pozitívum, hogy könyvtáros áll az élén. Ő is kérte, hogy támogassuk munkájukat, mert túl sok a megoldandó feladat, ellátásukhoz kevesen vannak. A jövő EU-s pályázatairól annyit mondott, hogy eddig a szakterület maximálisan kihasználta lehetőségeit. Jó lenne, ha elkészülne a stratégia, mert segítené az ésszerű pályázást. Problémaként jelezte, hogy sok városi könyvtár belül meg tudott újulni pályázatból, de kívül az épületek lerobbantak. Felhívta a minisztérium figyelmét erre a problémára. Hozzászólásában rátért a könyvtárosok kritikus bérhelyzetére; az intézményekben a dolgozók 80-90 %-a ugyanis azonos bérszinten dolgozik. Ez tarthatatlan! Jelezte, hogy a könyvtárosok türelmesek, de lassan nem lesz szakember, aki könyvtárban dolgozzon, mert a legjobb erők, a legpiacképesebb tudás birtokosai elvándorolnak, megbecsültebb és jobban megfizetett munkahelyek felé. Újabban felütötte fejét az a jelenség is, hogy egyre kevesebben választják ezt a hivatást. Jövőre mindenképpen lépéseket kell tennie a könyvtárosok bérezése ügyében. A minisztérium főosztályvezetője jelezte, hogy elindultak már a bérrel kapcsolatos egyeztetések.

dr. Kührner Éva

*Szent Atanáz Görögkatolikus
Hittudományi Főiskola Könyvtára*

SZAKMAI TALÁLKOZÓ

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAK EGYESÜLÉSE

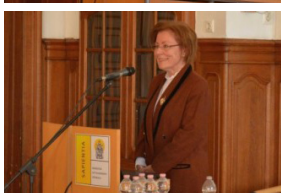
SZERVEZÉSÉBEN

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülete „*Mindent szabad nekem, de nem minden használ* (1Kor 6, 12a) – Törvények és jogszabályok” címmel szervezte szakmai napját 2019. február 19-én a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán.

Ásványi Ilona elnök köszöntötte a megjelenteket, összefoglalta a nap célkitűzését, amely a könyvtárügyet érintő legfontosabb jogi kérdések és szabályozás körülményeire volt.

Az első előadó, Sörény Edina főosztályvezető (EMMI, Könyvtári és Levéltári Főosztály) a minisztériumi tervek alakulásáról beszélt. Alapvető célként jelölte meg a tudástámogatást és gyűjteményfejlesztést, a kommunikáció és adatvédelem kiszélesítését, valamint a vonatkozó jogszabályok megújítását. Mindez a 2019-2023. évekre vonatkozó könyvtári stratégia elkészítésével és új jogharmonizációval realizálódhat. A megalkotandó „Fehér könyv” a digitális dokumentumok közzétételi paramétereit szabályozza majd.

Kenyéri Katalin könyvtári jogi szakértő a jól ismert, de módosított 1997. évi CXL. törvényről beszélt a muzeális dokumentumok tekintetében. Az alaptörvény pontos ismerete megkerülhetetlen, és hasznos ismerni, ismételni más-más megközelítésben is.

Farkas Gábor Farkas (OSZK, Régi Nyomtatványok Tára vezetője) a muzeális könyvtári dokumentumok nyilvántartásának nehézségeit és jogi szabályozását mutatta be. Az új típusú „állományvédelem” (értsd: katalogizálás és közzététel) lépés a muzeális dokumentumok teljes feltárása és rendszerezése felé, összhangban a Nemzeti Bibliográfia, az Integrált Könyvtári Rendszer és a Digitális Könyvtár hármas funkciójával és célkitűzéseivel.

A GDPR-szabályozás legsürgősebb kérdéseiről hallgathattuk meg Tószegi Zsuzsannát (c. egyetemi docens, ELTE BTK), aki a törvény könyvtárakat érintő vonatkozásairól beszélt. A szabályozás értelmében egyházi könyvtár is lehet adatkezelő szervezet, amelyből számos kötelezettsége, közzétételi feladata következik. A jó gyakorlatok kiemelése (Gál Ferenc Főiskola, Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, ORZSE) mindenkit ösztönözhet: nem teljesíthetetlen feladatról van szó, sőt 25 éve már szervezett formában is kérhetünk egymástól segítséget. Éljük a lehetőséggel!

Hangodi Ágnes (OSZK, Könyvtári Intézet) előadása a Könyvtári Intézet szerepét ismertette a képzések, továbbképzések rendszerében. Az intézmények számára kötelezően előírt

képzési-továbbképzési elemek ugyan már nem léteznek, mégis méltán népszerűek az intézet azon tanfolyamai, amelyek gyors és kurrens válaszokat adnak a mindannyiunkat érintő kérdésekre, legyen szó a minőségirányításról vagy akár a GDPR-szabályozásról. A határon túli magyar anyanyelvű könyvtárosoknak kínált formák külön értéket jelenítenek meg az egyébként is sokféle lehetőség között.

A hosszú és tartalmas napot követő ebédén – amelyet a gondos szervezés tett lehetővé – lehetőség nyílt a témák kötetlen formában történő megbeszélésére. Az értékes előadásokat, a találkozás lehetőségét minden bizonnyal intézményeink javára kamatoztathatjuk.

Szabad, sőt még használni is!

Szalai Katalin

Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár

DIGITÁLIS ÖRÖKSÉGÜNK ÚTJÁN

Nemzeti dokumentumkincsünk országos könyvtári digitalizálási stratégiája és megvalósítása az OSZK-ban – Az MKE Műszaki Könyvtáros Szekciója konferenciája
2019. február 27. OSZK

Az MKE Műszaki Könyvtáros Szekciója *Digitális örökségünk útján. Nemzeti dokumentumkincsünk országos könyvtári digitalizálási stratégiája és megvalósítása az OSZK-ban* címmel szervezett konferenciát az Országos Széchényi Könyvtár dísztermében.

Nagy Zoltán szekcióelnök bevezetője után a program *Tüske László*, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója köszöntőjével indult, aki a konferencia címével kapcsolatban felvetette, hogy talán pontosabb lenne az örökségünk digitális útján szórend, hiszen a nemzeti könyvtár legfontosabb feladata a megőrzés, mely feladat módja a 20. század végén, 21. század elején nagyon megváltozott. A főigazgató úr elmondta, az OSZK tevékenységét már jó ideje a költözés bizonytalanságában végzi: ez egyrészt az 1999-ban beígért elköltözést jelenti a Budavári Palotából, másrészt az információs kommunikációs technológia előretörése következtében a gyűjtemény „digitális térbe” költözését, harmadrészt az OKP – OKR (Országos Könyvtári Platform, Országos Könyvtári Rendszer) fémjelezte változásokat: az OSZK Digitális Műhelyének felállítását,

ami házon belüli költözést-átalakítást-építkezést jelent. A műhellyel kapcsolatban megjegyezte, hogy ez három valóságos és virtuális térben működik majd, az OSZK-ban, Debrecenben (DEENK) és a KIFÜ-nél (Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség).

Az elméleti kérdésektől a jó gyakorlatokig ívelő programban a konferencia első előadója a meghirdetett sorrend szerint *Sörény Edina*, az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárság Könyvtári és Levéltári Főosztály főosztályvezetője lett volna, egy bevezető előadással. Ám az előadó – minisztériumi elfoglaltságai miatt – csak később érkezett meg és tudta elmondani, bemutatni *Tervek és trendek a könyvtárak és a könyvtárügy érdekében* című általános, bevezető gondolatait. A konferencia szervezői eredeti elképzelését követve mi első előadásként ismertettük az elhangzottakat. A főosztályvezető asszony először az alapvető trendekről szólt, mint az olvasási és információkeresési szokások megváltozása, tudástámogatás, mint könyvtári feladat, a könyvtárosok szaktudásának folyamatos megújítása, vonzó könyvtári terek igénye,

digitalizáció, GDPR, fenntartói és finanszírozási nehézségek, pályaelhagyás-utánpótlás, a könyvtári kommunikáció erősítése. Ezután a Könyvtári és Levéltári Főosztály feladatairól beszélt, melyek között a könyvtári és levéltári rendszer működtetését, stratégia kialakítását, az IKR-rendszerek működtetését, az OKP realizálását, a jogszabályi környezet alakítását, Könyvtári Szakértői Bizottság és más munkacsoportok létrehozását, költségvetési támogatások biztosítását, a minőségirányítási rendszer áttekintését jelölte meg. Az aktualitások között a konferencia témájára tekintettel az *Országos Kögyűjteményi Digitalizálási Stratégia és az OSZK Digitalizálási Stratégiája* mellett a *Fehér Könyvet* emelte ki, ami a digitalizálás szabályait, módszertanát, követelményeit stb. foglalja majd össze négy területre – könyvtári, levéltári, múzeumi és audiovizuális – tekintettel. Szólt még a Nemzeti Adattár Programról is (NAP), melynek nem a megőrzés, hanem az információkeresés áll középpontjában. A rendszer nem tartalmat tárol, de ügyel arra, hogy metaadat-szinten kereshetővé váljon a tartalom, és fontos ismérve az oktatás támogatása.

Az első előadó – valóságosan – *Lendvay Miklós* az OSZK Információtechnológiai Igazgatóság vezetője volt. *Az országos egységes könyvtári adatrögzítési, dokumentum feldolgozási szoftver bevezetéséről. Az új, megosztott együttműködési platform koncepciója (Országos Könyvtári Platform)* című előadását azzal a megállapítással kezdte, hogy nemzeti könyvtárunk alapvetően a hagyományos „fizikai” dokumentumok őrzésére és szolgáltatására rendezkedett be – fennállása óta. 2014-ben kezdtek el foglalkozni a digitalizációval, amikor is számbavették a kihívásokat és lehetőségeket. Világosan látszódott, hogy a gondolkodásmódot kell megváltoztatni. Míg a hagyományos elképzelés szerint az információ nyomtatott dokumentumokban helyhez kötött, példányokban és másolatokban gondolkodik,

a modern szemlélet a nem anyagi hordozókban, bárhol, a széles körű hozzáférést szorgalmazza. A dinamikus publikálás nemcsak a tartalmak összekötését, hanem információ-stratégiai összefüggések felmutatását is megkívánja, mely során a tudásgenerálás automatikussá válik, és nagy jelentősége van a szociális hálók kapcsolódásának. Az előadó minderről a FOLIO (The Future of Libraries is Open <https://www.folio.org/>) nyílt forráskódú integrált könyvtári platformmal összefüggésben beszélt, ismertetve mint jó gyakorlatot a digitalizálásra. A Wiki-univerzum és a könyvtári világ összekapcsolódásáról szólva megállapította, hogy a növekvő komplexitás miatt, mely megváltoztatja az adatformátumok viszonyát egymáshoz, nagy szerepe van a munkamegosztásnak. Ebben a környezetben a könyvtárak és könyvtárosok keresik a helyüket. Szakterületi munkacsoportokra, metaadat-menedzsmentre, rendszerben való együttműködésre van szükség. A digitalizálással – állapította meg az előadó – a tömeges könyvnyomtatás elterjedéséhez hasonló változás zajlik. Elmondta, hogy maga a kis lépésekben haladás híve, biztonságos, hibátűrő informatikai környezetben. A Folio méhecske-logójára és gyerekkori méhészkedéseire utalva a méhek példájával zárta az előadást. Azt tanulhatjuk a méhektől, hogy minden egyes méh munkája fontos, a kis lépésekkel haladva is nagy hasznot tudunk elérni, a siker a folytatólágosságban rejlik – ez a termékenység (termelékenység) titka.

Elbe István, az OSZK Információs szolgáltatási Igazgatóság vezetője az *Országos digitalizálási tervek megvalósításáról* beszélt az OSZK-ban. Felhívta a figyelmet, hogy az 1960-as években elvégzett nagyszabású mikrofilmezés is egyféle digitalizálás volt, és a mikrofilmek már „bizonyítottak” ami a tartósságukat, megbízhatóságukat illeti. Mégis, elsőként a mikrofilmek digitalizálása kezdődött el és folyik a nemzeti könyvtárban: egy digitalizált dokumentumfajta magasabb

szintű digitalizálása a legújabb technológiával. Előadását azzal indította, hogy leszögezte: a digitalizálás egyik célja az állományvédelem, hogy ne kelljen az eredeti dokumentumot kézbe adni. Nagyon fontos azonban a digitalizálás során, hogy az eredeti információ-hordozóra, annak állományvédelmére is gondot fordítsunk, amiből az adatokat nyerjük, a nyomtatott vagy kézzel írt könyvet, kéziratot stb. is védeni kell. Elmondta, hogy a digitalizálással egyidőben az adott dokumentum restaurálását is tervezik, amennyiben rászorul. Az állományvédelmi célú digitalizálásról, mint állományvédelmi alapú szolgáltatásról beszélt. Figyelmeztetett, hogy az eredeti dokumentum törvényi védelem alatt is áll – az őrző könyvtárnak kötelessége fizikai-anyagi állapotában is megőrizni azt, a digitalizált változat nem helyettesíti. A továbbiakban a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia és az OSZK Digitalizálási Stratégia összefüggéseiről szólt. A nemzeti könyvtár szerepe terveik szerint az, hogy kompetenciaközpont legyen, módszertani, szakmai, eszköz-segítséget nyújtson. Ezután az OSZK-ban tervezett digitalizálás sorrendjéről beszélt, kiemelve elsőként az időszaki dokumentumokat, mint gazdag információforrást.

Györffy Szabolcs, az OSZK Digitalizáló Osztály osztályvezetője *A könyvtárak országos Digitalizáló Központja létrehozásáról és terveiről* tájékoztatta a résztvevőket. Egyrészt az OSZK 8. emeletén létrehozandó központról beszélt, másrészt a Digitalizálást Támogató Keretrendszert ismertette. Leszögezte: a létrejövő Digitalizáló Központ a könyvtáraké, mindenkié, országosan. Szólt az építkezéssel kapcsolatos tervekről, megoldásokról. A digitalizálással kapcsolatban ő is hangsúlyozta az állományvédelmet, éppen ezért a muzeális dokumentumokat különösen is védeni fogják, beléptető rendszerrel. Felhívta a figyelmet arra, hogy „szakmási-tani” kell a digitalizálást, mint tevékenységet, mert nincs elegendő munkaerő. Egyrészt be kell építeni a könyvtárosképzésbe a digitalizálást,

másrészt a könyvtárossághoz kapcsolódó, de önálló szakmát kellene létrehozni a könyvtári digitalizálásra. A Digitalizálást Támogató Keretrendszerről elmondta, hogy ez a könyvészetet, kötészetet, logisztikát, a digitalizálással kapcsolatos terveket, a Digitalizáló Központ működését, eszközkezelést, képfeldolgozást stb. egyaránt támogatná. Kezelné az OSZK-ban és más könyvtárakban elvégzett digitalizálási folyamatokat, tárhelyet biztosítana. A terv: kompetenciaközpontok létrehozása a közös gondolkodás, egységes koncepció kialakítása érdekében.

Frank J. Epplé, a Zeuschel GmbH területi menedzsere *Quality Criteria for Scanning Systems* (A minőségi digitalizálás kritériumai) című előadásában először is gratulált azért, hogy Magyarországon a digitalizálás minisztériumi szintű kérdés, hiszen Európa sok országában nincs ez így. Elmondta, hogy ő maga olvasásra-olvasgatásra szívesebben vesz kézbe nyomtatott könyvet, de nagyon fontosnak tartja a digitalizálást. A különböző dokumentumok kincseket őriznek, a nemzeti örökség részét, ezért bármit teszünk ezekkel az értékekkel – beleértve a digitalizálást – azt csak kiválóan szabad és lehet. A minőségi digitalizálás során figyelni kell a fényre: csak rövid ideig és homogén fény érje a dokumentumot, a színekre, hogy megfelelően adja vissza a dokumentum színvilágát. Ezen kívül fontos, hogy a digitalizálás során minden információt meg kell őrizni, ami a dokumentumban található akkor is, ha apró vagy nem jól látható. (Érdekességgént elmondta, hogy a második világháborúban kevés volt a nyomdafesték Németországban, ezért az akkor keletkezett dokumentumok egy része halvány vagy festékhiányosak a betűk.) A digitalizálási munka során fontos, hogy egyszeri legyen a művelet, és egyszerre végezzük el, hogy minél kevésbé legyen kitéve a digitalizálás során elszennvedett viszon-tagságoknak a dokumentum. A gondos, pontos munkához fontos a tervezés, hogy körültekintően

meghatározzuk a színmélységet, a képfelbon-
tást, színlefedettséget, hogy kiküszöböljük a
képzajt, a képtorzulást stb. Ezekről a paraméte-
rekről mérhető és pontos adatokat kell megad-
nunk a munka megkezdése előtt. A továbbiakban
ezekkel, a minőségre irányuló feltételekkel kap-
csolatban mutatott példákat, többek között egy
univerzális mérőtablát, ami a képtorzulásokat
korrigálja. Kiemelten beszélt a „képzajról” – a
középértékektől való eltérés, minél kisebb az el-
térés, annál jobb a kép –, amit pl. a nem megfele-
lő megvilágítás okozhat. Ezekről a kritériumok-
ról szabványok rendelkeznek, mint a FADGI
(Federal Agencies Digital Guidelines Initiative
<https://bit.ly/2ykxD8C>), a Metamorfoze (<https://bit.ly/2TFAGZO>), az ISO 19264-1 (<https://bit.ly/2CGRSP2>). Felhívta a figyelmet, hogy a
szabványok az elérhető minőséget írják le, nem a
gépeket és azok teljesítményét. Hangsúlyozta: a
digitalizálás kritériumaival azért is tisztában kell
lennünk, hogy a munkához megfelelő szken-
nereket tudjunk választani, és a gyártóknak és
forgalmazóknak is pontos leírást kell adniuk a
szkennerekről.

Az utolsó előadó hálátlan szerepét *Louscha
László*, a PEDRO Kft. műszaki vezetője kapta.
*Hardver- és szoftverfejlesztések az állományvédő
digitalizálási központ megvalósítása érdekében*
című előadásában az OSZK Digitális Központjába
telepített gépekről, berendezésekről beszélt.
Megerősítette, hogy a nemzeti könyvtárban folyó
munka elsőként a mikrofilmek digitalizálására
irányul. A technológia az úgynevezett „stips-
szkennelés”, melynek előnye, hogy nemcsak a
képre koncentrálni, optikai szálon bevitt homogén
fényvel történik, és adatvesztés nélkül adja
vissza a képet. Bemutatta az erre alkalmas
OM 1800 szkennert (<https://bit.ly/2U76GAD>).
Ezután a különböző könyvskennereket
ismertette, kiemelten az OS 14000 típus-
családot (<https://bit.ly/2CCOXHi>). Ezek az
intelligens könyvskennerek többek között

jó megvilágításúak, jó minőségű optikával és
optoelektronikával rendelkeznek. Érzékenyek
a hőmérsékletváltozásra, a környezeti
megvilágításra, ezért a beállításokat újra és újra
validálni kell. Intelligens könyvasztallal bírnak, a
szkennelt dokumentumokra nehezedő nyomással
kapcsolatban súlymérésre alkalmasak, pozíció-
érzékelősek, üveglapjuk a szkennelés után
automatikusan nyílik és a záródó üveglap indítja
a digitalizálást. Az előadó kiemelten beszélt
még az OMNISCAN 12002 V szkennerről:
(<https://bit.ly/2JGHPQ6>) és a Scan Studio
moduláris kamerarendszerről (<https://bit.ly/2HQzRBc>).

A szakmai nap zárásaként a résztvevők hoz-
záértő vezetéssel megtekinthették az OSZK
Digitalizáló Műhelyét, mely egyelőre ideiglenes
helyen, a 7. emeleten található.

Nagy Zoltán, a Magyar Könyvtárosok
Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekció elnöke
ígérte szerint az előadások anyaga és beszámo-
ló olvasható lesz a szekció honlapján (<https://bit.ly/2OrXTnF>).

Egyházi könyvtárosként a következő reflexi-
ókkal szeretném zárni a beszámolót: örömmel
hallottam a nemcsak muzeális dokumentumok-
kal dolgozó munkatársak szájából az állomány-
védelmi központú digitalizálásról és arról, hogy
a munka során a szakmai figyelem az állagmeg-
ővási (restaurálás, savtalanítás) feladatokra is
irányul. Szomorúan állapítottam meg magam-
ban, hogy a restaurátori-könyvkötészeti szak-
ma az elmúlt években ellehetetlenült, a képzés
megszűnt. Így nemcsak a minőségi digitalizálást
elvégezni képes informatikus könyvtárosok, ha-
nem restaurátor és könyvkötőszakma képviselői
is hiányoznak a rendszerből, most, amikor úgy
tűnik, lehetségessé válik és realizálódik az oly
régóta húzódo törekvés, ami a nemzeti kulturális
vagyon digitalizálására irányul.

Ásványi Ilona
Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

BESZÁMOLÓ AZ EKE 25. SZÜLETÉSNAPIJÁRA RENDEZETT ÜNNEPSÉGRŐL

Fennállásának negyedszázados évfordulóját tartotta az Egyházi Könyvtárak Egyesülete (EKE) 2019. március 5-én. Eme jeles eseménynek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara adott otthont.

Dr. Kührner Éva könyvtárvezető asszony – aki az ünnepi konferencia moderátora volt – nyitotta meg és köszöntötte elsőként a különböző felekezetek résztvevőit. Ezután a Monarchia Vonósnégyes örvendeztette meg a jelenlévőket klasszikus repertoárjával. A közös imát Köntös László református lelkésszel mondhatták el a meghívottak.

A köszöntők sorát *Ásványi Ilona*, az EKE elnökhasszonya kezdte meg. Beszélt az egyházi könyvtárakat összekötő közös szakmai nyelvről és közös hivatásról, mely munkatársakká, sőt barátokká avasztotta a különböző felekezeti könyvtárosokat. A kerek évforduló mottójául Szent Ágoston gondolatait választották: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas.” azaz „A szükséges dolgokban legyen egység, a kétesekben szabadság, mindenben pedig szeretet.” Ezek az eszmék hatják át leginkább az egyesületet, amelyet mi sem bizonyít jobban mint az, hogy a nem egyházi könyvtárosok is szívesen részt vesznek az EKE életében. Ez a 25 év elhozta a számvetés és a hála idejét is.

Sörény Edina, az EMMI főosztályvezető asszonya is üdvözölte a díszünnepségen jelenlévőket. Beszélt az egyházi könyvtárakról mint a legrégebbi könyvtártípusról, majd kiemelte a dokumentumok tudatos megőrzésének fontosságát. Ez a 25 év nemcsak egy évforduló, de mérföldkő is egyben, amikor a múlt megismertetése mellett, a jelen tudás átadásával a jövőt is formáljuk. Kitért a XXI. század digitális világára is, mely jelentősen befolyásolta, befolyásolja a könyvtárak életét.

Barátné Dr. Hajdu Ágnes, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) elnöke is felköszöntötte az egyesületet. Egy személyes emléket is megidézve beszélt magáról a könyvtáros pályáról, kiemelve az elszántságot és a jókedvvel való munkavégzést. Szerinte nemcsak az évforduló miatt ünnep ez a nap, hanem az egyesület gazdagsága miatt is. Megemlékezett az EKE és az MKE számtalan közös munkájáról.

Ramháb Mária, az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) elnöke az egyházi könyvtárak meghatározó szerepéről beszélt, és megemlékezett a 25 évvel ezelőtti „jó összefogásról”, amely sokszínű tartalommal telt meg az évek során. Megerősítette, hogy az egyesület kiemelkedő szerepet játszott abban, hogy az egyházi könyvtárakat a nyilvánosság megismerje és elismerje.

A vonósnegyes zárta az ünnepség első blokkját. Az első visszaemlékező előadást *Szelestey Nagy László* professor emeritus tartotta meg, aki 1973-ba repítette vissza a hallgatóságot, méghozzá az OSZK védettségi listáinak, a régi magyarországi nyomtatványok és kéziratok összeállításának idejére. Az egyházi könyvtáraknak idővel kialakult az a természetes igénye, hogy a világi könyvtárakkal azonos rangon tartsa számukra őket a könyvtári szakma. Nagyon hamar világossá vált számukra, hogy nem az MKE tagszervezeteként szeretnének érvényesülni, hanem külön szervezetbe tömörülnének. Ez 1994-ben Kalocsán valósággá is vált.

Második előadóként *Ásványi Ilona* elevenítette fel a 25 évvel ezelőtti eseményeket. 1994. március 8-án 23 egyházi, felekezeti könyvtár indította útjára az EKE-t. 1994. november 8-ra 34 könyvtár kapott meghívót a hivatalos alakuló ülésre. Az EKE tagjai maguk az intézmények, 2000-ben 56 egyházi, felekezeti tagot tudhattak magukénak. 2002-ben határon túli felekezeti intézmények is csatlakozhattak. Mostanra pedig 54 magyarországi és 7 határon túli tagja van az egyesületnek. Az elnökszöveg beszélt a vágyott önállóság

nehézségeiről is, melyek főként a finanszírozás és a szakmaiság terén okoztak nehézséget. Az ökömenikus szellemiség és elköteleződés jegyében működik az EKE a kezdetektől fogva, amelyet jól példáz az is, hogy az elnöki posztot 3 évente váltakozva töltik be az egyes felekezeti könyvtárak, valamint a 10 tagú elnökség 5 katolikus, 3 református, 1 evangélikus és 1 egyéb felekezeti tagból áll. Az egyesület jelen van a szakajtóban, egyes kuratóriumokban, projektekben részt vállal, vagyis mára az egyházi könyvtárak megkerülhetetlenek lettek. Fontos cél a már kialakított jó kapcsolat fenntartása az egyéb könyvtári szakmai szervezetekkel és az állami vezetéssel. Ásványi Ilona beszélt az Unitasról, az Egyházi Könyvtárak Közös Katalógusáról; a sajátos szakmai tapasztalatcsere-programról, amely az úgynevezett szomszédolás nevet viseli; továbbképzésekről; szakmai napokról és konferenciákról. Előadása végén elmondta, hogy az elmúlt 25 év fő feladatát az egyházi könyvtárak saját maguk megismertetésében és elfogadtatásában látja.

Monok István, az MTA Könyvtár és Információs Központjának főigazgatója nem tudott jelen lenni a rendezvényen, így az ő előadását Kurta József, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet főkönyvtárosa olvasta fel. Gondolatait az alapítani, egybefogni, megőrizni és alkotni szavak köré fűzte, melyek a könyvtárak tevékenységét jelentik meg. Az alapítás nem statikus szempont, hanem történetileg változó. A könyvtárakban meglévő kompetencia fontosságára hívta fel a figyelmet, valamint figyelmeztetett arra, hogy át kell gondolni, hogy maga a tulajdonos milyen feladatokkal bír. Az egybefogás kapcsán kiemelte a technológiai változások, változtatások mentén való összefogásokat, a fizikai rendbetétel és a nyilvántartások elkészítésének fontosságát. Mindemellett a gyűjtemény anyagának összefogását is jelenti, azaz a gyűjtőkör meghatározását, tudatos kialakítását, fejlesztését. A megőrizni kifejezés magában hordozza a gyűjtemény

egységének megőrzését, és maga a megőrzés a nyilvántartásokkal kezdődik. Az alkotni íge alatt a könyvtári munka egészét mint alkotást érthetjük. Ezeket a könyvtárakat egyházivá a tulajdonos teszi. Kiemelte a védett örökséget, az egyháztörténeti- és helyismereti kutatásokat és azok fontosságát. Hangsúlyozta, hogy a könyvtárosok bizonyos értelemben maguk is kutatók, hiszen a saját állományuk elmélyült feltárása során azzá válnak.

Az előadások sorát *Kövécsek Ildikó* titkárásszony megható összeállítását követte az EKE elhunyt tagjairól, akik már nem érthették meg az egyesület 25. születésnapját.

A jubileumi ülés zárásaként *Baranya Péter* (Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Könyvtára vezetője), *Béres-Muszka Ibolya* (Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény Könyvtára), *Dr. Berecz Ágnes* (Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye könyvtárvezetője), *Török Beáta* (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárának vezetője) és *Mészáros Kornélia* (Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárának vezetője) elevenítették fel személyes emlékeiket, illetve mindannyian beszéltek arról, hogy mit is jelentett nekik és mit kaptak ők az egyesülettől.

dr. Aczél-Partos Adrienn
PPKE JÁK Könyvtára

SZAKKÖNYVTÁRI SEREGSZEMLE – NEGYEDSZER

Központi Statisztikai Hivatal Keleti Károly terem

A Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekciója 2019. március 12-én rendezte meg a IV. Szakkönyvtári seregszemlét.

A szervezők célja idén is az volt, hogy az előadók vázolják a szakkönyvtárak jelenlegi helyzetét, a résztvevők megvitassák a szakkönyvtárügy aktuális kérdéseit, és az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően lehetőség volt egyes könyvtárak bemutatkozására is.

A Központi Statisztikai Hivatal Keleti Károly termében összegyűlt szakkönyvtárosokat Rózsa Dávid, a KSH Könyvtár főigazgatója, Kincses Áron, a KSH elnökhelyettese, és Villám Judit, az MKE Társadalomtudományi Szekció vezetője köszöntötte. Utóbbi dicsérettel szolt az immár negyedszer megszervezett rendezvény találó nevről: seregszemle, ami országos jelentőségű összejövetelt jelent, mely a résztvevők erejét, teljesítőképességét mutatja meg. (Sörény Edina, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztály vezetője később érkezve, az előadások között mondta tájékoztató jellegű üdvözlését.)

A programot négy szekcióra osztották a szervezők, az egyes részek címe összefoglalta az idei találkozó témáját is: 1. A tudományos könyvtárak jövőképei, 2. Könyvtárak a műszaki és a természettudományi felsőoktatásban, 3. Az egészségügyi szakkönyvtárak Magyarországon, 4. A jelen és a távlatok: a magyar tudományos könyvtárügy stratégiái.

Az első két szekció levezetője, Rózsa Dávid el-sőként Horváth Zoltánnét (könyvtári tanácsadó, OCLC-partnerfelelős, T-Systems Magyarország Zrt.) szólította a mikrofonhoz, aki *A tudományos könyvtárak és a mesterséges intelligencia – kölcsönhatások és inspirációk* címmel tartott

SZAKKÖNYVTÁRI
SEREGSZEMLE 2019

előadást. A mesterséges intelligencia nem új fogalom – vezette be előadását, már az 1950-es évektől emlegetik az agyi neuronokkal kapcsolatban, ám az adattal, információval, így a könyvtárakkal összefüggésben csak a 2000-es évektől használatos. A bennünket körülvevő világ intelligens rendszerek konvergenciája, szögezte le az előadó, majd a könyvtárakat érő inspirációkról, a globális digitalizáció hatásairól, az RFID szenzorokról, és a technológiák gyors változásáról szolt. Ma már nem dokumentumokat, hanem adatokat teszünk közzé a weben oly módon, amely ezeknek az adatoknak megszámlálhatatlan kapcsolódását teszi lehetővé – folytatta. Napjainkban a könyvtár olyan innováció, amely a hagyományos könyvtári feladatokat új módon végzi el. Hiszen a modern technológiák, okos gépek, berendezések segítségével a szövegfeldolgozás automatikussá vált, mely lehetővé és szükségessé teszi tudásbázisok, szakértői rendszerek kialakulását és kialakítását. 2001 óta szemantikus webről beszélünk, mely szabványos keretet biztosít az adatok korlátlan megosztására, újrahasznosítására, közösségek, intézmények és alkalmazások között. A mesterséges intelligencia értékmérője, hogy milyen szinten tudja szimulálni az emberi tevékenységet, problémamegoldást. A szemantikai keresés során a statisztika alapú, a szemantikai összefüggésekre koncentráló és az ontológiai tudásreprezentációk játszanak elsődleges szerepet. A mesterséges

intelligenciák lehetővé teszik a deep learning-et, a mélytanulást, immár nem a lehetőség, hanem a szükségszerűség szintjén. Az előadó végül gépi tanulási módszereket mutatott be, mint a Tensor Flow, a Vanda, melyet a T-Systems, és a Watson, melyet az IBM fejlesztett ki. Beszélt még a Semantic Scholar 2015 projektről és a Google Talk to book fejlesztéséről.

Őt követte Dér Ádám (osztályvezető, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ), aki *Az open access áttérés könyvtári vonatkozásairól* szólt. Több nemzeti konzorcium, így az EISZ is lépett abba az irányba, hogy a kiadókkal a „tisztá” előfizetői szerződések helyett átmeneti megoldást találjanak. Ismertette azt a törekvést, miszerint az előfizetői díjakba a közlési díjak is beépülnek, így a már meglévő források segítségével út nyílhat az OA publikálás megvalósulására, a költségek csökkentésére. Ezt a munkát az EISZ Programtanácsa határozottan támogatja, így az EISZ a jövőben kizárólag olyan folyóirat-előfizetési szerződéseket kíván kötni, amelyek megfelelnek az EISZ által nemzeti licenc keretében megkötött átmeneti Open Access szerződések követelményeinek. A konzorciumok egyre bátrabban mernek lépni, mert az esetleges sikertelen szerződések esetén is vannak alternatív lehetőségek: a cikkek, tanulmányok más úton, más forrásból is elérhetők. A munkát szintén támogatja a közérdekű adatok (előfizetői díjak, szerződések) nyilvános hozzáférése.

A második előadás közben érkezett meg Sörény Edina főosztályvezető asszony, aki tájékoztatást adott a Könyvtári és Levéltári Főosztály feladatairól. Ezeket a következőkben jelölte meg: ágazati megújulás, melynek feltétele a jogi szabályozás felülvizsgálata, valamint a feladatok és célkitűzések áttekintése. Ezek ismeretében a legfontosabb az országos könyvtári stratégia elkészítése, a 2021-2027 között megvalósítani tervezett könyvtári

célrendszer kidolgozása, melyben kiemelt szerepet kap a tudástámogatás. Figyelemmel a nemzetközi trendekre kell az Országos Könyvtári Rendszert bevezetni. Feladatként jelölte meg a közgyűjteményi digitalizálási stratégia megvalósítását az útmutatóként szolgáló Fehér Könyv mentén, valamint a Nemzeti Adattár Projekt megvalósítását.

A Könyvtárak a műszaki és a természettudományi felsőoktatásban című, második szekcióban először Szabó Noémi (könyvtárvezető, ELTE Természettudományi Kar Kari Könyvtár) ismertette a tudományos szakkönyvtárak sajátosságait: *A tudományos szakkönyvtárak Achilles-sarka* címmel. Az előadó, saját könyvtárából kiindulva felsőoktatási szakkönyvtárak gyengeségeinek okát a könyvtári szerepkör és a könyvtárhasználati szokások megváltozásában látja. Ezekben a könyvtárakban a könyvtárhasználók a tudományos kutatók és a hallgatók. A kutatókról szólva elmondta, hogy az elmúlt években gyors ütemben átalakult és folyamatosan változik a kutatói attitűd: fiatal kutatók, más életpályaképpel, külföldi trendeket követve, más módszerekkel kutatnak. Jelentősen megnövekedett az online információszolgáltatás jelentősége: a kutatók folyóiratokban publikálnak, multitasking módon dolgoznak, otthonról, illetve távolról kívánják elérni az információkat, elvárás az open access. Nem dokumentumok, hanem címek, idézetek, adatok, publikációk, idézések stb. állnak a tudományos kommunikáció középpontjában. A legfontosabb könyvtári szolgáltatások az MTMT és a folyóirat-adatbázisok. A hallgatók számára a könyvtár tanulótérre vált, melyben egyszerű könyvtárhasználatra, online elérhetőségre vágnak. Életük a közösségi oldalakon és ezek állandó jelenlétében zajlik connectivity „üzem módban”. Fontos elvárás részükről a smart campus, ezért a felsőoktatási intézményeknek és a könyvtáraknak, illetve a könyvtárosoknak

tisztában kell lenniük kommunikációs, információkeresési és információhasználati szokásaikkal. A másik fontos fogalom számukra a sustainability, ezért elvárásuk a green library, melynek jellemzői az energiatudatosság, szemkímélő világítás, zöld energiával működő telefon és laptop-töltő, energiatakarékos klíma, árnyékolórendszer. Az előadó figyelmeztette a könyvtárosokat: ha a könyvtárak nem tudnak fejlődni, változni, ha nem rugalmasak, és nem követik a trendeket, ha nem tudják magukat nélkülözhetetlenné tenni, feleslegessé válnak.

Ezután a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ (BME OMIKK) vezetője és egyik munkatársa, Marton József (főigazgató) és Molnár Anita (marketingfelelős) a BME OMIKK felhasználóbarát könyvtári fejlesztéseiről és terveiről tájékoztatta a szakmai közönséget. Az igazgató a könyvtár és a Neptun együttműködésében rejlő lehetőségeket, az egyetemi kar és a könyvtár kapcsolatát, a könyvtárhasználókat és azok olvasói-kutatói szokásait ismertette. A marketingfelelős pedig bemutatta az új honlapot, illetve azt az utat, amíg a sok tesztelés után elkészült egy letisztult, könnyen használható felület.

A második szekció záróelőadásaként Kollár Mária (könyvtáros, BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék) mutatta be a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék Könyvtárát, *Építészet – Oktatás – Könyvtár* címmel. A Szakkönyvtári seregszemle jó gyakorlata, hogy mindig bemutatkozhat egy-két kicsi vagy az általa képviselt tudományágat, gyűjteményét, történetét tekintve különleges szakkönyvtár.

A büfébéd után Villám Judit (elnök, MKE Társadalomtudományi Szekció) levezetőként Barabás-Kovács Viktóriát (osztályvezető könyvtáros, Zala Megyei Szent Rafael Kórház) kérte fel előadásra, Az egészségügyi szakkönyvtárak Magyarországon című szekcióban, aki a Zala

Megyei Szent Rafael Kórház Egészségügyi Szakkönyvtárának múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélt.

Majd Alexi Anna (könyvtárvezető, Egis Gyógyszergyár Zrt. Műszaki Könyvtár) következett, aki az Egis Műszaki Könyvtárában zajló szolgáltatásfejlesztésről és kutatástámogatásról szólt. Könyvtári munkájuk fókuszában a felhasználók személyes kérései állnak, az előadó így fogalmazott: „Szolgáltatásaik minden szempontból az egyéni igények alkotják.” A gyarapítás folyamata során valójában az igénylő határozza meg, hogy mi kerüljön beszerzésre, a dokumentumtípusok tekintetében pedig igen csak jellemző a sokszínűség: szabványok, piaci előjelzések stb. is bekerülnek az állományba. Katalógusuk is több mint katalógus, hiszen a teljes szövegű dokumentumok, speciális dokumentumok, e-könyvek, digitális cikkek visszakeresésére is lehetőséget biztosít. A felület egyben cikk igénylő rendszer is, hiszen a felhasználók itt adhatják le kéréseiket. Alexi Anna a képzések (online, személyes), adatbázisbemutatók fontosságát is hangsúlyozta, melyek könyvtárunkban rendszeresek.

Az utolsó szekcióban a magyar tudományos könyvtárügy stratégiai, jelene és távlati kerületek a fókuszba. A szekció első előadója Nagy Zsuzsanna (főigazgató, Budapesti Corvinus Egyetem Egyetemi Könyvtár, az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma – EKK elnöke) volt. *Az egyetemi könyvtárak stratégiai fejlesztési irányai 2018–2023. Kinek, miért, hogyan és kivel?* című előadásában röviden bemutatta a nap folyamán is már többször hivatkozott „A felsőoktatási könyvtárak stratégiai fejlesztési irányai 2018-2023” dokumentumot, az elkészítését megelőző kérdőíves felmérést, amely kiterjedt – többek között – a felsőoktatási intézmények informatikai, infrastrukturális helyzetére, állományára, de a fenntartó – felügyelet – munkáltató kérdéskörökre

is. A fejlesztés kulcsterületei között az alábbiakat sorolta: 1. A gyűjteményépítés során komplex gyűjteményekben kell gondolkodnunk, amely a digitalizálást és a nemzeti kulturális örökség megőrzését is magában foglalja, ennek feltártsága és láthatósága növelése érdekében szükséges a korszerű könyvtári platform. 2. Könyvtári alapfeladatként jelölte meg a kutatástámogatást, intézményi tudástámogatást, nyílt elérésű tudomány alakítását, művelését, és harmadikként a hallgatói eredményesség támogatását. A dokumentum a gyengeségek között veszi számba a finanszírozás bizonytalanságából eredő infokommunikációs lemaradást, a humánerőforrás és utánpótlás problémáit, a munkatársi kompetenciák avulását (pl. a digitális kompetenciák fejlesztése kapcsán nemcsak az a kérdés, hogy mihez férünk hozzá, hanem az is, hogy tudjuk-e, hogy mihez kellene hozzáférnünk) és nem utolsósorban az alacsony béreket. Sikeres akkor lehet a munkánk, ha egymással és az érintett partnerekkel jól együtt tudunk működni, párbeszédben állunk a fenntartóval, helyesen határozzuk meg hosszú és rövid távú céljainkat.

Utána Rózsa Dávid (KSH Könyvtár) *Az országos szakkönyvtárak 2019-ben – egy felmérés eredményei* című előadásában ismertette azt a 2018 decemberi felmérést, amelyet 10 országos szakkönyvtár közreműködésével készült. A felmérést az országos szakkönyvtári stratégia megszövegezése érdekében végezték. A 10 könyvtár esetében változatos a fenntartói kör (minisztérium, felsőoktatási intézmény, önkormányzat stb.), gyakran többfunkciós intézmények. Eredményként képet kaptak a szakkönyvtárak munkatársainak életkori megoszlásáról, informatikai ellátottságáról. Az adatok közül kiemelném a következőket: tíz helyen hétféle! IKR működik, nagy különbségek mutatkoznak az elektronikus tárolókapacitásban, 9 helyen érhetőek el előfizetett adatbázisok, ebből nyolc helyen az EISZ-en keresztül.

Az előző előadásra építve Gaálné Kalydy Dóra (általános főigazgató-helyettes, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ) *A szakkönyvtárak stratégiai fejlesztési irányai: a szükség szülte lehetőségek* címmel ismertette a szakkönyvtári stratégiát, mely a szakkönyvtárak jövőképét a következő módon látja: „2022-re a szakkönyvtárak a megújuló könyvtári rendszer mozgatórugói, a könyvtári hálózati feladatok ellátásnak kulcsszereplői, a nyílt hozzáférésű dokumentumok őrzői és szolgáltatói lesznek.” Továbbá „A szakkönyvtárak az egyetemi könyvtárakkal együttműködve a tudományos kutatástámogatási rendszer fenntartói, fejlesztői, a magyarországi innovációs tevékenység szakirodalmi ellátói”-ként kell, hogy működjenek. A fejlesztés kulcsterületei között említett feladatok a következők voltak: Országos Felsőoktatási-, és Szakkönyvtári Platform létrehozása, amelyre épülhet egy Országos Tudományos Információs Rendszer. A tudománytámogatás területén a nyílt hozzáférés, a nyílt kutatási adatok és a nyílt tudomány támogatása a cél, amely nem valósítható meg egy „elveiben is átalakított könyvtárosképzés” nélkül.

A szakmai programot Gerencsér Judit (könyvtárvezető, Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára, MKE titkára) korreferátuma zárta, az előző előadásokra reflektálva. Összefoglalásának a kulcsszavai a következők voltak: új ismeretek, új képességek, kompetenciák, a világ új trendjei; változás, fejlődés, innováció; folyamatos párbeszéd, új könyvtári tér és funkciók; feladatmegosztás és együttműködés; digitális gondolkodásmód.

Ásványi Ilona

Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

Török Beáta

Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola

Könyvtára

AZ ULÁSZLÓ-GRADUÁLÉ RESTAURÁLÁSA

Restaurálták az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár gyűjteményének hatalmas méretű, liturgikus díszkódexét, az Ulászló-graduálét.

2017 nyarán kezdődött meg és 2018 decemberéig tartott az a munka, melynek keretében a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, valamint saját forrásból lehetőség nyílt az Ulászló-graduálé restaurálására.

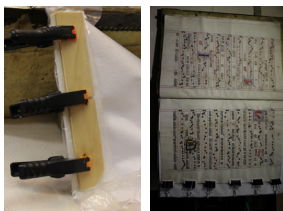
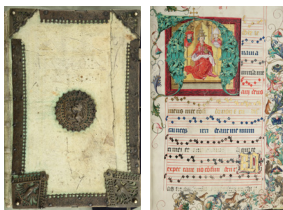
A gazdag díszítésű, vastag fatáblás, egész bőr kötésű kódex veretekkel és csatokkal díszített, 399 pergamenlevélből áll, súlya 38 kg. Csaknem ezer darab iniciálé, lapszéli gazdagábrázolás, jelenetek, ember- és állatfigurák díszítik.

II. Ulászló cseh és magyar király (1490-1516) részére vagy megrendelésére prágai műhelyben készült.

A külső táblákon Ulászló királyi jelvényei, a lengyel sas és a cseh kétfarkú oroszlán látható. A budai várkápolnában használták, magyar használatára utal, hogy a benne szereplő mindenszentek litániája magyar szenteket is említ.

A kódex 1526 utáni sorsa nem ismert, de tudható, hogy a török elől 1543-ban Nagyszombatba menekült esztergomi egyház már használta a kötetet, a menekített javak része lehetett a graduálé is.

A restaurálás hosszú folyamatát az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa, Péterfi Gyöngyvér okleveles papír- és bőrrestaurátor végezte. A kötet gerince a hatalmas

vastagság és súly miatt megnyílt, így elsőként a stabilizálás, a deformálódás megszüntetése volt a legfontosabb. A lapok egyenként kerültek tisztításra, kisimításra és szükség szerint kipótlásra is. A vegyszeres kezelés mellett speciális radiókat alkalmaztak, a pótlásra japán papírt használtak. A bőr tisztítása, simítása, pótlása és a fémveretek korróziómentesítése látványos állapotváltozást eredményezett. A kötetet szakszerű védőtok veszi körül, melyben alkalmasan megoldható épületen belüli szállítása is.

A kódex méreténél fogva, álmányvédelmi okokból csak virtuálisan lapozható, így azonban mindenki számára elérhető a könyvtár Bibiliotheca digitalis/Kódexek aloldalán (www.bibliotheca.hu). Megtekintésére az intézmény múzeumi terében 2020-ban, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülő időszak kiállítás keretében lesz lehetőség.

Irodalom:

Körmendy Kinga, *Ulászló-graduálé: kérdések és lehetséges válaszok*, *Ars Hungarica*, 1(2013), p. 114-123.

Kiss Gábor, *Az Ulászló-graduálé utóélete az újabb kutatások fényében*, *Magyar Egyházzene*, 20(2012/2013), p. 315-322.

Szalai Katalin
Esztergomi Főszékesegyházi
Könyvtár

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

Melyik könyvtárban dolgoztál? Mióta dolgoztál itt?

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar Könyvtárának vezetője voltam. 2019 januárjában mentem nyugdíjba. Huszonkét évet dolgoztam a „Pázmányon”, 1997. január 1-jén kezdtem itt a munkát.

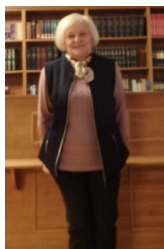
Miért, hogyan lettél könyvtáros?

Műszaki családból származom, mégis inkább humán beállítottságú vagyok; pályaválasztáskor érdekelt a könyvtáros szakma. Két első munkahelyem felsőoktatási műszaki könyvtár volt. Később érdeklődésem a katolikus tanítás felé fordult, sok teológiai tárgyú könyvet olvastam, végül 1985-1988 között elvégeztem a Pázmány egyetem (akkor még Hittudományi Főiskola) levelező tagozatát. A könyvtároskodás mellett több mint egy évtizedig hittant is tanítottam. Két szakirányú felsőfokú végzettséggel 1996-ban jelentkeztem a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karára könyvtárosnak. Fontos volt számomra, hogy keresztény környezetben, jó munkahelyi légkörben dolgozhassak. Dr. Erdő Péter bíboros úr volt az akkori dékán, aki felvett kari könyvtárvezetőnek.

Milyen feladatokat láttál el? Milyen kihívásokat tartogatott a munkád?

Minthogy 200 ezres, aránylag kis könyvtárban dolgoztam egy munkatárssal, napi munkám érdekes, és igen változatos volt. Kezdődött egy teljes épület-felújítással és új, egyedi igényeink szerinti könyvtári berendezés kialakításával. Alig tíz év múlva két tömörraktárt építettünk az alagsorban. Munkám szinte felölelte a könyvtárosi feladatok összességét: az állománygyarapítástól kezdve a feldolgozáson, a raktározáson, az olvasószolgálaton, az irodalomkutatáson át értékeink digitalizálásáig és a különböző adatbázisokban való tájékoztatásig.

Erkölcsei megbecsülésként állami elismerésben részesültem 2013-ban. Bíboros urunk aján-

lására megkaptam a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését. Nyugdíjba vonulásom előtt gondoskodtam megfelelő könyvtáros-utánpótlásról Sütöri Ágnes és Pávó Gyuláné Vica személyében. Reményeim szerint mindketten rátermettek, és méltó munkatársai lesznek a nagyhírű intézménynek. Még nem váltam meg véglegesen az egyetemtől; megbízási szerződéssel visszahívtak, nyugdíjasként – hetenként egy napon – besegítek a feldolgozó munkába.

Milyennek látod a mai könyvtáriügyet, benne az egyházi könyvtárak helyzetét?

Az utóbbi évek pozitív változása, hogy a magyar könyvtárügyben ma már mérlegelik a felsőoktatási könyvtárak (EKK) és az egyházi könyvtárak (EKE) véleményét. Feladatunk, hogy minél hatékonyabban jelen legyünk a magyar könyvtárügyben, érdekeink képviselésével.

Milyen szabadidős elfoglaltságaid vannak?

Hobbim a természetfotózás. Virágokról készítek makro-felvételeket. Ezzel a hobbival együtt jár a természet-járás, kirándulás. Sok arborétumot látogattam már meg, de az út szélén növő vadvirágokról is gyönyörű felvételek készíthetők. Érdemes megállni egy-egy „csoda” előtt; olyan könnyen elmegyünk mellette, és észre sem vesszük...

Mit jelent számodra az olvasás? Melyek a legfontosabb, meghatározó olvasmányélményeid?

A klasszikusokat és az értékes modern irodalmat egyaránt szeretem. Műfajokban nem vagyok válogatós, lehet az regény, novella, vers, vagy akár dráma, sőt még egy-egy jól megírt krimi is. Most, hogy több szabadidőm lett, tervezem a magyar- és világirodalom nagy klasszikusainak újra-olvasását. Biztos vagyok abban, hogy ez sok új élményt jelent majd számomra.

Tarján Mária

PPKE Hittudományi Kar Könyvtára

KITEKINTÓ

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE
SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE**Bevezető**

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) a könyvtárosok és szakinformációs tevékenységet végzők, valamint a könyvtárak és információs intézmények országos hatáskörű civil, non-profit szervezete. Az MKE Alapszabálya részletesen tartalmazza az egyesület céljait, feladatait, főbb szakmai és közhasznú tevékenységi területeit.

Szervezeti felépítés, taglétszáma
Az egyesület szervezeti egységekre tagolódik:

- 17 területi szervezet
- 12 szakterületi szervezet, szekció
- Együttműködő könyvtáros-egyesületek
- Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete
- Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete
- Könyvtárostanárok Egyesülete

Az MKE taglétszáma

Az MKE tagsága kb. 2200, ami a könyvtárosok 26-29%-os szervezettségét jelenti és ezzel jelentősen meghaladja a hasonló kulturális szervezetek reprezentativitását a nemzetközi összehasonlításban is.

Az MKE főbb szakmai tevékenysége és céljai

- kezdeményezőleg részt vesz a könyvtárpolitika és szakinformációs politika alakításában; az erre vonatkozó törvényhozási, kormányzati és egyéb társadalmi döntések előkészítésében, meghozatalában és végrehajtásában;
- gyarapítja tagjainak szakmai és általános ismereteit és fejleszti hivatástudatát; állást foglal a könyvtáros-képzés és -továbbképzés kérdéseiben;

Alapítás éve: 1935

figyelemmel kíséri és véleményezi a képző intézmények munkáját;

- képviseli a könyvtárosok, szakinformációs tevékenységet végzők, valamint a könyvtárak és szakinformációs intézmények

szakmai érdekeit;

- előmozdítja a könyvtárak és szakinformációs intézmények együttműködését, munkamegosztását, rendszerbe szerveződését; ennek érdekében tanácsaival segíti a könyvtárakat fenntartók (állami, önkormányzati és más intézmények) könyvtárakkal kapcsolatos munkáját;
- előmozdítja és ápolja az együttműködést a belföldi és külföldi, nemzeti, és nemzetközi szakmai és egyéb szervezetekkel, különös tekintettel a határokon túl élő magyar könyvtárosok szervezeteire.

Az MKE szakmai tevékenysége és szolgáltatásai

- az MKE folyamatos munkakapcsolatban áll az EMMI Könyvtári- és Levéltári Főosztályával és a közgyűjteményi államtitkárságával az ágazati irányítás aktuális kérdéseiben, a szakmai döntések, jogszabályok előkészítésében;
- foglalkozik az MKE és a könyvtárügy stratégiai kérdéseivel, partnerséget ajánlott az EMMI és a szakmai társszervezeteknek;
- munkabizottságokat, munkacsoportokat hozott létre, működtet, illetve a más szervezetek által fenntartott bizottságokba tagokat delegál;
- ápolja a nemzetközi és belföldi kapcsolatait szakmai szervezetekkel;
- képviseli a könyvtárosokat szakmai szakértőként, díjakra jelölőként különböző bizottságokban;

- él az állami kitüntetési javaslattevő jogával, díjakat ad át, díjakra terjeszt fel;
- pályázik és pályázatban megjelölt célokat valószínűsített meg;
- foglalkozik könyvtáros életművek ápolásával;
- támogatja az Alkotó könyvtáros programot;
- vitatüléseket, konferenciákat, tanfolyamokat, tanulmányutakat és más rendezvényeket szervez;
- a könyvtári szolgálat érdekeinek védelme és fejlődésének előmozdítása céljából részt vesz a szakma felügyeletét ellátó minisztérium által létrehozott bizottságokban; véleményezi a szakmát érintő jogszabályok tervezeteit;
- szakmai ajánlásokat, javaslatokat készít, kiadványokat jelentet meg;
- támogatja tagjainak külföldi konferenciákon, tanulmányutakon való részvételét, ösztöndíjakhoz jutását; pályázatokkal segíti szakmai fejlődésüket;
- tájékoztatja tagjait és a nyilvánosságot tevékenységéről és az aktuális szakmai kérdésekről;
- vándorgyűlést szervez;
- együttműködve részt vesz az Országgyűlési Könyvtár által kezdeményezett Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése című ösztöndíjprogramban;
- folyamatosan végezi a jogszabályok véleményezését;
- részt vesz a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, a Könyvtáros Klub programjait szervezi és bonyolítja le, valamint stand jelenlétet biztosít;
- számos területi programon vesz részt.

Az MKE kitüntetései

- MKE Emlékérem
- Év ifjú könyvtárosa
- Hallgatói pályázat

Az MKE éves vándorgyűlése

Az évente megrendezésre kerülő vándorgyűlés, melynek vezérgondolatát, aktualitását mindig az egyesület elnöksége határozza meg minden szakágnak, szakmai területnek fórumot kínál, melyeken az érdeklődő tagság részt

vehet, belepillanthat más, a tevékenységétől esetleg távolabb eső szakterületek munkájába, találkozhat új módszerekkel, modern eszközökkel, fejlesztési lehetőségekkel, a tevékenységekben kulcsszerepet játszó személyiségekkel.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete a legfontosabbnak ítélt nemzetközi trendeket figyelembe véve határozta meg mindig éves vándorgyűlésének gondolatkeretét, központi témáját. Az évi 5-800 résztvevő behatóan megismerkedik a vendéglátó város, megye értékeivel, nevezetességeivel, amely így az országismeretnek is kiváló alkalmat kínál.

Részesei a rendezvénynek a határon túli magyar könyvtáros szervezetek képviselői is, hiszen a bárhol a világon magyar nyelven szolgáltató könyvtárak hálózatos együttműködése nemzeti érdek, és az MKE sokat tesz ennek a kapcsolatrendszernek a fenntartásáért és fejlesztéséért.

Ugyanakkor a nemzetközi könyvtári szervezetek is képviseltetik magukat, demonstrálva azt az összetartást, amely a világ könyvtári hálózatának sajátja, hiszen szolgáltatásaink a Föld szinte minden pontján elérhetők ma már, és minden könyvtár felelős is a rendszer által nyújtott szolgáltatások minőségéért.

Az MKE nemzetközi szerepvállalása

Az MKE kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Az MKE civil szervezatként folytat kulturális diplomáciai tevékenységet, részben központosítottan, részben pedig az MKE ún. területi szervezeteinek vagy szekcióinak keretében.

Tagság az alábbi szervezetekben:

- IFLA (Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége);
- EBLIDA (Könyvtári, Információs és Dokumentációs Egyesületek Európai Irodája).

Az elmúlt években kiemelkedő nemzetközi szakmai munkájának köszönhetően kiváló külföldi szakemberek látogattak el Magyarországra és számos nemzetközi

kapcsolódású szakmai konferencia került megszervezésre az MKE égisze alatt, ezzel is támogatva a magyar könyvtárügyet és szakmánkat.

A rendezvények nagy segítséget nyújtottak a nemzetközi trendek tanulmányozásához és a kiváló külföldi szakmai eredmények megismeréséhez is.

- Bilaterálisan a nemzeti partneregyesületekkel van együttműködése.
- Hagyományosan jó a kapcsolata a szomszédos országok társszervezeteivel, közülük is kiemelendő a horvát, szlovák, román, szerb, osztrák egyesületekkel ápoltság. Rendszeresen részt vesz a V4-es országok rendezvényein és partnerségi kötelékünk van ezen országok könyvtáros egyesületeivel.
- Megkülönböztetett formaként tartja számon együttműködését a szomszédos országokban dolgozó magyar könyvtárosok szakmai szervezeteivel és intézményeivel: a szerbiai KAPOCS-csal, a romániai, a kárpátaljai és a szlovákiai magyar könyvtárosok egyesületeivel, a horvát, szlovén, osztrák intézményekkel és kollégákkal.

Az MKE működési dokumentumai

- az MKE Alapszabálya
- az MKE Ügyrendje
- az MKE stratégiája 2016-2021
- az MKE költségterítési szabályzata
- az MKE éves munkatervei
- az MKE éves költségvetése
- az MKE Vándorgyűlési útmutatója

AZ MKE kommunikációs felületei

- MKE honlapja és alhonlapjai
– <https://mke.info.hu/>
- MKE facebook oldala
- MKE nyomtatott és elektronikus marketing kiadványai
- Levelezőlisták

Jövőkép és mottó: Erős könyvtárak, felkészült könyvtárosok!

A szilárd szervezeti keretekkel rendelkező egyesületünk több évtizedes tapasztalatok birtokában, hazai és nemzetközi kapcsolatokra is támaszkodva ezeknek az intellektuális erőnek a mozgósításával kívánja elérni a jövőben is reális céljait.

- A korszerű könyvtár minőségi szolgáltatásokra kész intézmény, mely életünk minden szakaszában, és valamennyi területen választ ad a kérdéseinkre.
- A könyvtár demokratikus információs szolgáltatásaival, a korszerű kommunikációs csatornák használatának népszerűsítésével képes az esélykülönbségek csökkentésére.
- A könyvtár megújulásra kész kultúraközvetítő intézmény, mely a technika legkorszerűbb eszközeit felhasználva javítja az életminőséget.
- A könyvtár a munka, az élethosszig tartó tanulás, a művelődés, a szórakozás, az információszerezés helye.

Összeállította:

Gerencsér Judit, az MKE főtitkára

Felhasznált irodalom:

- a Magyar Könyvtárosok Egyesülete honlapja
- a Magyar Könyvtárosok Egyesülete marketing és kommunikációs kiadványai

ÖRÖKZÖLD

Nemzetközi konferencia a tájékoztatások gépi feldolgozása tárgyában.

1959 júniusában az Unesco Párizsban nemzetközi konferenciát fog tartani kb. 1500 résztvevővel az automatikus adatfeldolgozó és fordítást végző gépek dokumentációs és tájékoztatási alkalmazhatóságának megvitatására. Több országban (többek között Angliában, az Egyesült Államokban, Franciaországban, Nyugat-Németországban és a Szovjetunióban) megalakultak a konferenciát előkészítő csoportok, benyújtott dolgozataik közül a rendezőség 66-ot választott ki. A technikai szakértők számára külön üléseket rendeznek, és néhány előadást tartanak a nem szakemberek részére is az automatikus adatfeldolgozó gépek alkalmazási lehetőségéről a tudomány, az ipar és a közigazgatás területén. A konferenciával egyidejűleg Automath 59 címmel kiállítás nyílik Párizsban.

I. G.

Amerikai kéziratgyűjtemények központi katalógusa.

Az Egyesült Államok illetékes könyvtári szervei megbízták a Kongresszusi Könyvtárt egy régen időszerű terv megvalósításával: egységes és már kidolgozás alatt levő szabályok alapján ki fogják adni az Egyesült Államok 75 könyvtárában található mintegy 27 000 kéziratgyűjtemény központi katalógusát, mégpedig egyelőre nyomtatott cédulák formájában. A cédulákon tehát nem a kéziratok maguk, hanem csak a gyűjtemények lesznek egységes szempontok szerint megjelölve, a további kutatáshoz szükséges valamennyi adat részletezésével.

G. I.

Mikrofilmek reprodukálása xerográfia útján.

A reprodukciós technika jelentős állomásához érkezett a xerográfia új alkalmazási módszereinek segítségével. Kifogyott könyvekről, ritkaságokról stb. készített, nehezen kezelhető és kis példányszámú mikrofilmeket elektromos hatás útján folyamatosan és a kívánt nagyságú papírtekercsre lehet xerografikus úton átvinni. A papírtekercs azután az eredeti mű lapjainak megfelelő darabokra szétvágható, a lapok könyvszerűen beköthetők. Így bármilyen ritkaságról percek alatt és olcsón az eredetihez minden tekintetben hasonló reprodukciókat lehet készíteni.

G. I.

Új kutatások az osztályozás területén.

Angliában és az Egyesült Államokban a könyvtárosegyesületek és dokumentációs szervek munkacsoportokat alakítottak az osztályozás új útjainak és új szakozási rendszerek tanulmányozására. A csoportok kutatásai nem korlátozódnak a jelenleg használatos rendszerek tökéletesítésére. Tagjaik számára a folyamatos és kölcsönös tájékozódást és kiadványok megjelentetését kívánják lehetővé tenni. Szívesen látják külföldi szakemberek bekapcsolódását is.

G. I.

KERESZT-ÁRNYKÉP

A keresztfelső
ága égre mutat,
nagy örömhírt tudat:
„itt van a te utad”

a keresztfélkarja a légből szétszalad,
rajta sovány kezek tört vért virágnak:
„vigyázz: ő a lélek, de a test megszakad,
kétfelé visz ösvény s te szabad vagy, szabad”

a keresztfelső
ága földre mutat:
„vesződj: itt áss kutat,
lásd benne arcodat.”

Weöres Sándor

Az Evangélikus Hitudományi Egyetem képaláírása

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2019. március 22.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Felelős szerkesztő: Török Beáta Tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229